

MAGYAR
KURIR

MDCCCV = dik
ESZTENDŐRE.

Dr. Deesy Sámuel

és

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Fántzél Dániel

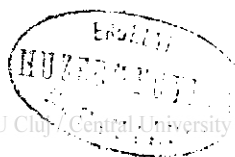
által.

I. Fertály Esztendő.

Bétsben 1805.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

H. 110

Nro. 1.

A' FELS. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

Indült Bétsből, Kedden Jantúarius 1 - ső napján

BCU 1805-ik évfolyamában. Library Cluj

B é c s.

Istené légyen a' ditsiret és ditsőllég, az 1805-ik évfolyam szép hideg, fagyos és egélléges idővel közönt bé hozzánk, melyly hogy kezdetére, egész folyására, és végezetére nézve minden jó Hazánkfiaira közönségelsen, különöfsen pedig a' Magyar Kurir Erd. Olvalóira nézve bődlog és szerentsés légyen mindenkor, szivünk tellyességből kívánnyuk, egyfzersmind magunkat, köz hasznú igyekezetünket, és dilzes Nemzeti nyelvünknek szeretetét gyarapítását és bődlogítását tapasztalt kegyességekbe ajánlyuk.

A' Rosenberg Uhlanus Regementinól szám

felett való Fő Strázsamesteri rangal szolgált Sax-Coburgi Hertzeget Ernest Antal Károlyt az Uralkodó Sax-Coburgi Hertzegnek Ernest Frideriknek 20 ezrtendő fiát valóságos Fő Strázsamesteri rangal a' Blankenfein Vitéz Magyar Huszár regementjéhez, által tenni méltoztatott Fels. Urunk.

Az ide való Császári Királyi udvarnál lévő Anglus és Spanyol követ minillerek, a' Londoni és Madritti Kir. udvarok közt támadt háborúról még eddig semmi officialis tudositást nem vettek, melly hogy úgy legyen az is elegendőképen mutattya, hogy a' Londoni Királyi udvarnak itt lévő követ minillereje, néhány nappal ennekelötte a' Spanyol követ minillernél ebédlett.

Magyar Ország.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' Pesti Kir. Fő Oskolában Archaeológiát és Numismaticat tanító Professor Stipšics Aloysius Emmanuel urat, számos nyomtatásban ki adott tudós munkáira nézve, a' Göttingai tudós Társaság, Novemb. 24-ik napján tartott gyűlésében, maga rendes Correspondens tagjává választotta, a' mellyről való diplomát azon Tudós Társaságnak örökös Titoknokja Nagy Britanpiai udvari Tanácsos és igen nevezetes Professor Heyne Gottlóbúr tfinos levele mellett a' fent nevezett tudós hazánkfiának meg is küldötte.

Azon Kir. Pesti Vniversitásban, a' tsak most el múlt Karátsony Havának kezdetekor következendő változások estek. Magnificus Rectornak Juris Professor Sz: Kátolnai Demién Antal

választatott a' voksoknak többsége szerént — Decanusokká lettek a' Juridica Facultásban Cs. Kir. Tanácsos Markovics Mátyas úr az Ekklesiái Törvénynek Tanítója; a' Medica Facultásban Orvos Doctor és Professor Stipits Ferdinand Károly úr, a' Pathológiának, Therapiának, és Materia Medicának közönséges Tanítója; a' Philosophica Facultásban Philos. Doctor és Prof. Tomcsányi Adam úr, azon Fő Oskolában az Experimentalis Physicának és Mechanicának közönséges Tanítója, és a' Jénai Mineralogica tudós Társaságnak betsülletből való tagja s. a. t.

A' Györi Tudományos Kerületnek (Districtus Litterarij Jaurinensis) fő Igazgatójává Fő Tiszteendő Paintner Mihály Antal Rátothi Abbas Urat méltoztatott Fels. Urunk tenni.

Pestől December hónapban. Egyik Hazánkbeli újság levelekben sem olvastunk annyi tudósítást a' mi Fels. Urunknak örökös Auszriai Császárságra lett lépesének meg innepeltetéséről, mint a' Magy. Kurirban. Mind ezekből azt lehet ki húzni, hogy Nemes Hazánkban lakosi az Eö Cs. Kir. Felsége eránt való fegyhetetlen hívségeknek, és igaz jobbágyi szereteteknek ki nyilatkoztatásában szinté ugyan vetékedtek egymással. — A' Protestánsok is el követték vallásbeli principiumaik szerént fok helyeken ebbeli köteleffégeiknek nyilván való tetelét, vagy a' R. Catholicus atyáikkal egyetemben, vagy különösen; az ő Te Deum laudamusok könyörgés és prédikálás által szokott véghez menni.

Ezt mivelte Tek. Pestli Vármegyében a' Pé-

czei Reform. Ekklesia a' múlt Novembernek
 18-ik napján, a' midőn a' helybeli Tiszt. Predi-
 kátor Ur szent leczkéül Sz. Pál Apostolnak Timo-
 theushoz küldött I-ső levelének II-ik Refizének, 1.
 2. 3. verseiben tett ezen szavart vette fel: In-
 telek azért mindeneknek előtt, e,
 hogy légyenek könyörgések, kérések,
 imádkozások, hálaadások minden
 emberekért, a' Királyokért, és min-
 den méltóságban helyhez tettekért,
 hogy tsendes és nyugodalmas életet
 éljünk minden isteni félelemmel és
 tisztességgel — mert ez a' jó és ked-
 ves dolog a' mi megtartó Istenünk
 előtt. Ezekről igen szép és fontos predikációt
 mondott azon Tiszt. Ur, le irván, miket kell a'
 Királyokra nézve könyörgésünkben, a' minden ke-
 gyelemnek Istenétől kernünk. Az alkalmaztatás-
 ba elő belzéllette, hogy a' Fels. Auszriai Háznak
 a' 13-ik században élt Habsburgi Gróf, 's azután
 választatott Római Császár volt a' törzsöke, mitfo-
 da uralkodók voltak attól fogva abban 's mitsodás
 különöffen a' mi mostan uralkodó Fels. Fejedel-
 münk és Királyunk. — A' Kántor a' 72-ik Zsól-
 tárnak első egynéhány verscit énekelte el, mely
 így kezdődik: Uram a' Te itiletedet ad-
 jad a' Királynak; igazságodnak add
 értelmét a' Király Fijának: hogy ő
 a' Te nagy feregedet igazán itilje és
 a' Te sok izegény népedet törvénnyel
 vezérelje s. a. t., a' predikációnak végződése
 után pedig a' 6. Zsóltárnak 5-ik és 6-ik ver-
 seit ilyenképen: Naphoz napok adassa-

nak a' Királynak, nagy fok nemzet-
tségekre — Sokasítsad ezstendeit,
nyujtsd életét véghetetlen idökre.
— Országá érjen fok idöt Isten előtt
szép tsendes békeféghen — Igafsá-
godnak hívsége, Elö vegye és örizze
kegyesen. Tsak a' vólt a' héjja, hogy az Os-
kolabeli gyermekek igen gyengék lévén a' Réforma-
tusoknál, szép hármóniás énekléssel nem díszit-
hették ezen solennitást.

A' helységbeli első földes Ur Méltos. Gróf
Rádai Ráday Gedeon Ur Eö Nagysága,
Fels. Urunknak arany kultsos hive, és a' Selmeicz
Bányai Kammergrafiatusnak Assessora nem múla-
tott el semmit is, a' mivel ezen solennitást díszíti-
teni lehetett; mert az isteni tisztelet végezetével
egynéhány mozsár ágyúkat süttetett ki, azután ud-
vara közepén egészlen süttette a' juhokat, 's fel-
osztatta a' köz nép számára, a' kastélja galleriájá-
ról egynéhány akó bort folytatott le, mellyet a'
köz nép fok vivat kiáltások közt költött el; efé-
re egész kastélját ki világosította, és egynéhány
rakétákat botfáttatott fel a' levegő égbe, 's így
bizonyította meg, hogy mint egy örökséget úgy
vette által szüléitől az uralkodó Fels. Auszriai
Ház eránt vonzó tiszteletet; a' Pétzeli ifjak és
gyermekek pedig egész életükbe fogják ezen kü-
lönös napot emlegetni.

Frantzia Respublika.

A' Császár koronázása után nyólczad nap-
pal a' Franczia Országí Olftályoknak Párisban lé-

vő Préfectusai, avagy helytartói, audientiára és labtsókolásra botsáttatván a' Sz. Pápa, eleibe, bizonyossá kivanták Eö Szentségét arról tenni, hogy az ő ofztalyaikban lévő lakotok határ nélkül való tisztelettel viseltessenek az ő Szentsége személye, és az Apostoli Szent Szék eránt. Ezen annyira meg örült a' Sz. Pápa, hogy előttök is meg kötöztette azon elébbeni maga ki nyilatkoztatását, hogy illy szives el fogadást Francia Országtól nem várt volna.

VII. Pius Sz. Pápa, a' miképen a' 14-ik Decemberi Párisi tudósítások tartják, szorgalmasan munkálódik a' maga kabinetumában, és a' Fr. Császárral, a' Német Birodalombeli Fő Cancellariusal 's egyfersmind Papi Vál. Fejedelemmel a' tudos Dalbergel, a' Frantzia egyházi dolgokra ügyelő miniszterrel Portalissal és a' vele lévő Cardinálisokkal gyakorta való conferentiákat tart, a' mellyekben az A. Sz. E. Házat tárgyazó fontos dolgok fordulnak elő. A' Frantzia Országgi Proteftans Consistoriumoknak előülöi December 12-ikén audientián lévén a' Császárnál, olly biztatással botsátotta el őket maga elől, hogy a' valás, gyakorlására nézve hozatott tikkelyekben meghatározott principiumoktól a' Francia Kormányzék soha sem fog el távozni, és hogy a' lelkiismeret szabadtságának fenn tartását leg szentebb kötelességei közül valónak lenni esméri.

A' Párisi nemzeti Institutumnak (tudos Társaságnak) tagjai, December 11-ik napján audientián lévén a' Császárnál, annak mostani Elöülöje Fontaines igen rövid de szép oratióval köszöntötte meg I. Napoleont. Azon feleletben, mel-

lyet a' Császár nékiek adott, bizonyosokká tette őket arról, hogy azon tudós Institutum eránt mindenkor különös kegyelmességgel fog viseltetni. Egy óránál tovább befélgetett annak tagjaival.

Nagy Britaunia.

III. György Angliai Király a' Weymouthi fődöböl a' Windsori Királyi lakó palotába, familiájával együtt vissza menvén, egy Generálisztól és két lováztól kísértetve a' Windsori környékre ki lovaglott. Azomban egy szegény napfámos affzonyt meg sajdít, és mivel szorgalmatossan dolgozni látta közelebb ment hozzá, 's ekként szólította meg: Hat csak magad dolgozol e' ezen a' nagy és több munkásokat kívánó földön? Most, felele az affzony, nem tudván ki szólította légyen ötet meg, csak magam maradtam, mivel munkás társaim a' Király nézésére Windzorba mentek; én pedig, tartván attól, hogy napi béremnek egy része el vonattatik, nem követhetem őket. Erre öt guinét ajándékozván a' szegény párának illy szókkal hagyta el ötet a' Király: Mond meg, úgy mond, munkás társaidnak, hogy a' Király itt vólt, és meg akarta őket látogatni. (Egy Gviné a' mi penzünk férent 9 forintot, 's 16 krajtzárt tetzen).

A' Batava Respublikától el vett Surinami, Berbice'i, Demerarii, és Elsequebói coloniákban minden tenger mentében lévő érdőféget ki vágnak, 's azokba új plántákat ültetnek az Anglusok, mellyek a' tenger vizének friss gőzölgései miatt egészségesebbek sognak a' bellyebb lévő plán-

táknál lenni. — Már a' múlt háborúban is sok jobbitást tettek azokban az Anglusok, a' kik mind a' mezei gazdaságban gyakoroltattabbak, mind tehetségesebbek, mind serényebbek a' Belgáknál.

Londonból Novemb. 30-ik napján. A' Bresli kikötő hely előtt vigyázaton álló Cornwallis Admirálisnak flottája ismét egynéhány fregattal fog öregbitetni. Az ott lévő Francia flottára 18000 ember szállítatott, a' kik közt sok hazájokból ki vándorlott Hybernusok vannak, és éppen ezért gondollyák, hogy azon flottának kormányozója Admirál Gantheaume, és azon truppoknak vezérje Marsal Augerau, Hyberniát vették tzelha. Azomban a' mi vezérjeink sem szunyadoznak. — A' Torbayi kikötő hely előtt egy szép Anglus linea hajó, mellyenn 555 ember volt, November 24-ik napján hajó törest szenvedén el süllyett, de az azon volt emberek közül csak öt ember temettetett el a' tenger melységes örvényebe, a' többi ha mind nehezen is csak ugyan ki szabadult a' veszedelemből. — A' 24-ik Novemberi tengeri szélvezek sok kárt okoztak minékünk.

Londonból, Novemb. 30-ikán. A' mi Armadiánknak a' zsoldja, a' jelenvaló drágasághoz képest, meg fog öregbitetni, molly szerént egy Zászlótartónak 7, egy Lajtinántnak 9; egy Kapitánynak 12 Silling lefzen fizetése naponként. — A' mi Madritti udvarnál lévő követ minifiterünk onnan el jött, 's e' miatt lehetetlen a' Spanyolokkal való hadakozást el távoztatnunk. A' mi kereskedőink óhajtyák a' Spanyol Országgal való háborút, melly nékiek nem károkra hanem hasznok-

ra fog szolgálni. — Az északi Amerikai Respublikának nállunk lévő követjével gyakran conferentiát tartanak minísterjeink, mellyből olly következéft húznak ki Politicusaink, hogy ezen Respublikával egyet értőleg fogunk mi lenni, 's öfzve kaptstolt erővel hadakozni Spanyol Ország ellen. —

Londonból Dec. 1-ső napján. Néhány hetektől fogva nállunk igen hosszak és fetétek vóltak az éjtzakák, a' napkeleti szélek is sok napokig tartottak, mellyek a' Boulognei kikötő helyben lévő Francia flottára nézve nagyon kedvezők vóltak. De ez még sem mozdúlt ki a' maga helyéről, és sem a' Guernseyi sem a' Yerseyi szigetek ellen, mellyeknek el foglalások nagy háfnokra szolgálna a' Frantziáknak, semmi próbát nem tett. Mellyből azt lehet ki húzni, hogy az Angliába való ki szállásra keves kedvek van a' Frantziáknak. Mellyet látván a' mi szabad seregeinknél szolgáló tífztek, familiaikhoz haza mennek, és a' köz legénység sem nagy kedvet mutat a' vigyázatra.

Gibraltarból Nov. 15-ik napján. Itten egyetlen egy ház sem találtatik, a' mellyben a' fár-ga hideg bé ne férkezett vólna. Az ezen nyavalyában meg hóltaknak száma naponként mind jobban jobban kevesedik, és most hol 4, hol 5 ember hal meg egy napon. — Ezen köfziklának déli részében még most is nagyon kegyetlenkedik a' katonaság közt, mellyről úgy itilnek az orvosok, hogy vaiaimeddig ezen nyavalyát minden meg nem próbállya, addig meg sem szünik egészlen. Azt is meg mutatták világossan, hogy épen

ez a' nyavalya ez, a' melly 1703-ik éltendőben napnyugoti Indiában uralkodott, és a' kik akkor ezt ott ki állották, azoknak most semmit sem árthat. — Az ide való lakosoknak két harmad részénél többet fojtott meg ez a' gonosz méreg.

Batava Respublika.

Hag ából Decemb. 4-ik napján. I. Napoleon Francia Császárnak meg koronázásának napját a' mi tartományainkban lévő Fr. armádia tegnap előtt nagy pompával és örömmel meg ünnepelte. — Brüsszelben is azon nap ünnepeltetett meg a' Sz. Gudula templomában tartatott Te Deum laudamus által, a' melly alkalmatossággal 500 kenyér, 100 ezer font közfényszotgatott ki azon városnak szegényebb forsu lakosi közt, e' mellett egyúrvádeánynak ki házasítására 600 liver adódott.

A' mi szegény Respublikánknak jövődöbeli forsa nem fokára el fog válni. A' mi Párisban lévő követünk Schimmelpennink úr gyakran conferentiát tart Talleyrand külső dolgokra ügyelő Frantzia miniszterrel, és fok kurirok jönnek ide hozzánk és mennek innen Párisba vissza. — Itten is az a' hir repdes, hogy a' Nafzau-Orániai örökös herczeg helytartó Fejedelen fogua nállunk lenni, a' kitől a' mi hazánkfiái sem idegenek. — A' Frantziák és Anglusok közt szerzetendő békeffégre nézve már fok izben próbák tétetődtek, de még ekkorig tökéletességre nem lehetett azt vinni.

Amsterdám ből Decemb. 14-ik napján.

A' Londonban hozzánk küldetett levelek szerént, ott nagy kézfületek tétetnek Spanyol Ország ellen, mellyből mi is semmi jót sem reménylhetünk magunkra nézve. — Decemb. 7-ik napján egynéhány fegyveres néppel meg terhelt linea hajók eveztek ki az Angliai kikötő helyekből, valamely titkos expeditio végett. — Már számos zsákmányozó hajóknak adatott a' Spanyol hajóknak elrablásokra szabadság. — Nem fokára el kezdődnek a' tengeri véres ütközetek.

Olafz Ország.

Valamiképen a' Batava és Helvécziai, úgy az Olafz és Liguriai Respublikáknak jövődöbéli sorfokat is, a' mint a' Párisi közönséges levelekből olvassuk, megváltoztattya az a' fatum. A' Liguriai Respublikának új constitutiója az előbbi Genuai Respublikának alkotmányától keves pontokban különbözik. — Az Olafz Respublika Constitutiójára nézve még néhány nehézségek fordultak elő, a' mellyeknek elintezésében a' Párisban ment Olafz deputatio, mellynek All-Præsidens Melzy a' szószollója, a' Francia külföldi ügyelö ministeriummal szorgalmatosan foglalkodik.

A' Genuában lévő Francia minister Salicetti, a' mint az onnan jött legújabb tudósítások tartják, a' Fr. Császár I. Napoleon nevében, a' Liguriai Respublikának Kormányzófékijével, az el múlt October hónapban, következendö pontokból álló egyeffégre lépett:

- 1) I. Napoleon Császár a' Liguriai Res-

publikának azt igéri, hogy evvel és az Afrikai haramja társaságokkal, úgymint, az Algiriai, Tunisi és Tripolisi Respublikákkal békeféléget szerez, és ezközölni fogja, hogy azok, a' Liguriai vitorlákat mindenütt, és mindenkor illendő tekintetben fogják tartani.

2) Azon efitre, hogy a' nevezett haramja Társaságok, azt mivelni, 's velek békefélégre lépni nem akarnának, a' Liguriai hajóknak védelmezésekre Frantzia hajokat fogna küldeni.

3) Meg engedi a' Frantzia Császár mindjárt ezen egyeffégnek ratificatiója után, hogy a' Liguriai Respublikából Pármába, Piacenzába és Piemontba vitetendő portékákért csak annyi vámost fizessenek, a' mennyit ennekelötte fizettek. — Ellenben

4) A' Liguriai Respublika maga részéről magát arra kötelezi, hogy a' jelenvaló tengeri háború ideje alatt 6000 matrozokat, és 4000 fegyveres népet fog a' Frantzia hadiszolgálatba adni, 's ezeket mennél lehet rövidebb idő alatt kiállíttya —

5) Mivel 10 linea hajót szándékozik a' Fr. Kormányfék a' Genuai kikötő helyben építtetni: arra való nézve a' Liguriai Respublika a' Genuai kikötő helyet az árzenált, a' gályák kikötőhelyét, és a' hajók jobbitására való helyet Frantzia országának által engedi, és az oda való Bassint, az az, a' kikötő helynek azon belső részét, mellyben bátorlágban lehetnek a' hajók, a' maga költségein meg nagyobbítatja, 's abba a' Fr. hajókat bémeni engedi.

A' Nápoly Országban tanyázó Frantzia trup-

pok mind közelebb, közelebb vonnyák magokat Sicilia felé, ne hogy a' Nelson kórmánya alatt lévő Anglus hajók oda ki szálván azokat hátulról megkerüllyék. — Azon Spanyol Országí kurirt, a' ki Nápolyba menni akarván a' Nápolyi határokon vont katona kordont által akarta rontani, az ott vigyázaton állott katonák agyon lötték.

Az égeslégre és beteglégre ügyelő Livornói Commissio olly rendelést tétetett ott közönségeslé mostanában, mellyhez képest minden házi gazda köteles 20 tallér büntetés alatt azokat bé jelenteni, a' kik az ő hajlékában Augustus 20-ik napjától fogva a' sárga hidegben vagy meg hóltak, vagy azon nyavalyából ki gyógyúltak. — A' szobáknak, ágybelieknek, fejer ruháknak, 's öltözeteknek magánossan való füstölését a' közönséges bátorságra nézve elégtelennek tartván, azokat a' Policia kezébe kell adni. — Livornóból semmi féle portékát bé nem lehet a' Liguriai Republikába hoztatani, még azután sem, minekutánna az ott uralkodó nyavalya egészen meg fog szünni; a' gyakorta való tapasztalás tanitván azt, hogy a' szörböl, gyapotból, és selyemből tfinált portékákban egy két ezrtendeig is el lappang a' ragadó nyavalyának a' mérge.

Török Birodalom.

A' hét Jóniai szigetektől álló Republikának földjére szállított Orosz hadi seregek erőssen készülnek. Azoknak egy része Montenegróba által tétetvén, ottan az Orosz zászlót ki függesztették.

Fr. Generál Brüne, a' ki fok kélzülétei után sem hagyta el Konstantinápolyt, a' Fr. Császár koronáztatásának napját nagy fényességgel inneplette meg, mellyen minden ott lévo Európai követek, az Orosz, Anglus és Svédus követeket kivén, jelenvóltanak. — A' Te Deum laudamul gazdag vendégség követte.

Azokata' gonosz haramjákat, a' kik Romeliában fok kegyetlenséget vittek ekkorig végbe, az ellenek küldetett Török seregek nagyon megverték, közzülök fok embert le vagdaltak, az életben meg maradtakat pedig széllyel üttek. — Egyiptomból mind ekkorig se vehetett a' Fényes Porta tettzése szerént való híreket — ottan mind rosszabbul rosszabbúl mennek a' dolgok. — Azuralkodó Zultán zsoldjában lévő truppok, a' mint már meg írtuk, a' N. Kajróbeliekkel úgy bínnak mintha ellenségeik vólnának; más részrol a' Mamelukok a' falu helységeket nagyon pusztittyák, de még sem viselik olly irgalmatlanul magokat, mint a' Fényes Porta zsoldjában álló Armanák. Az Asiai Török Országban, több Basáknak pártosságok miatt nagy zürzavara uralkodik, a' hova a' Rumeliai haramjárnak meg zaboláztatások után számos hadi népet szándékozik a' Kormányfzék küldeni. — Az a' 10 ágyus Frantzia zsákmányozó hajó, mellyet az Archipelagusban, a' Tenedosi Török kórmányozó minden helyes ok nélkül 30 napokig le tartoztatott, 60000 piaftert kíván a' Fényes Portától elégtétel fejében.